

Aan:

De heer M. de Droog (D66), mevrouw M. van Elteren (Groen Links) en W. van der Steeg (Partij voor de Dieren)

In afschrift aan:

Provinciale Staten van Utrecht

ONDERWERP	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 47 provincie Utrecht, betreffende de wolf en natuureducatie in brede zin	TELEFOONNUMMER	+31643246406
		E-MAILADRES	femmie.smit@provincie-utrecht.nl
DATUM	04-04-2023	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-412127065-1248	TEAM	NEL
CONTACTPERSOON	Femmie Smit		

Geachte heer Droog, mevrouw van Elteren en heer van der Steeg,

Toelichting (vragensteller):

Op 9 februari 2023 organiseerden D66, GroenLinks en Partij voor de Dieren een informatieavond over de wolf in het provinciehuis van Utrecht. Tijdens deze bijeenkomst schetste Arie Trouwborst de ontwikkeling van het juridisch kader en de onderliggende uitgangspunten die de terugkeer van de wolf in Nederland mogelijk maakten. Filmmaker Cees van Kempen was te gast om toelichting te geven bij de documentaire Wolf. Al met al vonden wij het een informatieve avond.

Cees van Kempen liet zich ontvallen ook aan een schoolproject te werken over de wolf. Dat zette ons aan het denken.

De wolf is terug en is Europees beschermd. We zullen moeten leren samenleven met een groot roofdier dat hier meer dan een eeuw niet heeft geleefd. Dat begint met kennis van de wolf, maar vooral ook met kennis van de integrale samenhang van natuur en onze houding en gedrag als mens.

We hebben daarom de volgende vragen:

1. Is GS bekend met de documentaire Wolf?

Antwoord:

Ja.

2. Deelt GS de mening dat het belangrijk is om aandacht te hebben voor het goed samenleven met de wolf?

Toelichting vragenstellers: Kennis over de natuur in je eigen omgeving is belangrijk. De provincie heeft in het afgelopen decennium een belangrijkere rol gekregen bij het natuurbeleid. In de begroting voor 2023 kwamen we het begrip natuureducatie echter niet tegen. Het meest recente stuk dat we hierover konden vinden dateerde uit 2008, voor de verruiming van de rol van de provincie (zie [Bijlage \(provincie-utrecht.nl\)](#))

Ter vergelijking: het begrip cultuureducatie troffen we 7 keer in de begroting 2023. Als kennis nemen van ons lokale erfgoed belangrijk is, geldt dat ook voor natuur. Weten wat er in je omgeving is, doet je met andere ogen kijken. Idealerweise delen we de kennis van onze lokale natuur met het onderwijs in onze provincie.

3. Deelt GS het belang van natuureducatie en de rol die de provincie hierin kan spelen?
4. Heeft de provincie op dit moment nog een rol in de natuureducatie en zo ja, hoe ziet dit eruit? Zo nee, is de provincie bereid een rol tav natuureducatie op zich te nemen en dit in een voorstel aan PS voor te leggen?

Antwoord 2, 3, 4:

Met betrekking tot de wolf heeft de provincie zich gecommitteerd aan het IPO-wolvenplan, wat als uitgangspunt samenleven met de wolf heeft ([wolvenplan 24022018 \(bij12.nl\)](#)). Daar aandacht aan besteden is belangrijk. Dit gebeurt nu hoofdzakelijk door onze provinciale werkorganisatie BIJ12, unit Faunazaken als trekker van het IPO Wolvenplan. Op haar [website](#) staat alle relevante en actuele informatie weergegeven. Waar het gaat om natuureducatie specifiek gericht op de wolf zullen we in aansluiting op de al lopende educatieve activiteiten met betrekking natuureducatie in het nog te ontwikkelen Interim Omgevingsprogramma Faunabeleid en Monitoring (gereed in januari 2024) hier voorstellen voor doen. .

Met betrekking tot natuureducatie in brede zin, heeft de provincie hier ook beleid op geformuleerd. Het beleid voor natuureducatie vindt zijn oorsprong in de [Natuurvisie van de provincie Utrecht \(2017\)](#). In pijler 3 “Beleven en betrekken” van de Natuurvisie wordt een van de doelen “Maatschappelijk betrokkenheid versterken” beschreven. Aangegeven wordt dat hierbij wordt samengewerkt met maatschappelijk organisaties. Dit komt tot uitdrukking in de volgende activiteiten:

- Organisaties als IVN Natuureducatie ([Home - Utrecht \(ivn.nl\)](#)) en Het Utrechts Landschap ([www.utrechtslandschap.nl](#)) ontvangen exploitatiesubsidie voor de uitvoering van hun Meerjarenprogramma's. In deze programma's is veel aandacht voor natuureducatie, bijvoorbeeld bij de opleiding van natuurgidsen, houden van excursies, informatie in bezoekerscentra en publieksbereik: informatie op websites en in leden- en donateursbladen, enz.
- De provincies ondersteunt het programma Groen doet Goed ([Groen doet goed - Groen doet goed \(ivn.nl\)](#)) door het verlenen van subsidies aan gemeenten voor het betrekken van kinderen in de leeftijd van 4 – 12 jaar bij natuur door de uitvoering van diverse activiteiten.

Deze activiteiten vallen onder Meerjarendoel 2.3.1 van de Begroting “De betrokkenheid van inwoners bij natuur is groter en de samenwerking tussen bij natuur betrokken partijen is beter”.

5. Is in de bestaande natuureducatieprogramma's rekening gehouden met opdoen van kennis over de wolf en hoe we ermee om willen en kunnen gaan?

Antwoord:

Ja. Hoewel specifiek over de wolf in de Natuurvisie niets wordt gezegd omdat ten tijde van de vaststelling van de Natuurvisie in 2017 de wolf nog nauwelijks aanwezig was in Nederland hebben de maatschappelijke organisaties die wij ondersteunen op het gebied van natuureducatie die handschoen wel opgepakt. Gevraagd naar de natuureducatie op het gebied van de wolf geven de maatschappelijke organisaties de volgende activiteiten aan:

Het Utrechts Landschap:

- i. In 2018 zijn er diverse perscontacten geweest met betrekking tot de komst wolf (interview boswachter, o.a. NOS, youtube, RTVUtrecht, Gelderlander);
- ii. In 2019 hebben we bij de Utrechtse Natuurdagen 2x een lezing georganiseerd over de wolf (door wolvendeskundige Zoogdierverseniging), als publieksactiviteit (dus voor iedereen toegankelijk);
- iii. In 2022 hebben we Beschermers (als cadeautje voor ons 95-jarig bestaan) uitgenodigde voor vertoning van de film De Wolf (in Figi, Zeist): 500 mensen (in aantal sessies);
- iv. Op onze site hebben we onder rubriek ‘Veelgestelde vragen’ (aan UL) opgenomen: ‘wat vinden jullie van de komst van de wolf in Nederland?’;

IVN Natuureducatie:

- v. IVN-afdelingen in Utrecht organiseren educatie over de wolf, vorig jaar was er bijvoorbeeld een lezing in Nieuwegein:
<https://www.zenderstreeknieuws.nl/agenda/2022/11/22/ivn-lezing-wolven-in-nederland-328164>
  - vi. IVN stelt de cursus De wolf terug in Nederland beschikbaar:
<https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources/planten-en-dieren-de-wolf-terug-in-nederland>
  - vii. IVN heeft speciale lespakketten ontwikkeld voor de grensprovincies en Gelderland waar de wolf al algemener is. <https://www.ivn.nl/provincies/gelderland/lespakketten/natuurles-over-de-wolf/>
6. Is in de natuureducatieprogramma's in brede zin aandacht voor de bescherming en het herstel van natuur en bereidt het jongeren voor op het samenleven met de natuur van morgen?
  7. Bevat natuureducatie een ecologisch samenhangende blik op natuur en is er voldoende aandacht voor de rol en invloed die we als mens ten positieve en ten negatieve kunnen hebben?

Antwoord 6, 7:

De exacte inhoud van de natuureducatie-activiteiten laten wij aan onze partners over, mits ze blijven binnen het in de Natuurvisie geformuleerde doel van het versterken van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur. Zij zijn wat betreft het natuureducatiebeleid daaraan gebonden, tenzij wij meer gerichtere doelen meegeven. Kijkende naar de activiteiten die de organisaties ondernemen, is de provincie van mening dat die inhoud voldoende ecologische samenhang heeft. Of u deze voldoende vindt is aan u om te beoordelen. Zie daarvoor bovengenoemde links.

8. Graag ontvangen we van GS een nadere toelichting en onderbouwing op de beantwoording van bovenstaande vragen. Indien een van de antwoorden op vragen 5, 6 en 7 negatief is beantwoord, ontvangen we graag suggesties hoe eea in het (of een) curriculum voor natuureducatie opgenomen kan worden.

Antwoord:

De onderbouwing is geleverd bij de antwoorden op bovenstaande vragen. Wij zijn van mening dat wij onze rol binnen de huidige mogelijkheden optimaal invullen met het oog op het maatschappelijk betrekken van doelgroepen bij natuur o.a. via onze partnerorganisaties en dat het curriculum voor natuureducatie binnen de gestelde doelen nu voldoende is. Specifiek voor de wolf zullen we komen met voorstellen voor een uitbreiding (zie antwoord vraag 2).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen